

Den 5. september 2001 afgav jeg rapport om min opfølgingsinspektion den 24. august 2001 af detentionen i Nuuk. I rapporten anmodede jeg Politimesteren i Grønland, Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har herefter modtaget

- udtalelse af 18. oktober 2001 fra Politimesteren i Grønland,
- udtalelse af 5. december 2001 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, juridisk kontor,
- udtalelse af 10. januar 2002 fra Justitsministeriet,
- udtalelse af 10. januar 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, juridisk kontor, og
- udtalelse af 22. januar 2002 fra Justitsministeriet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 1

I rapporten af 5. september 2001 gjorde jeg nogle bemærkninger om min iagttagelse af partierne ved vinduerne i detentionen, og jeg udtalte at jeg gik ud fra at afslutningen af arbejdet ville ske i løbet af kort tid.

Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet har ikke kommenteret dette punkt, og jeg går derfor ud fra at arbejdet er udført.

Ad pkt. 2, 3 og 4

I rapporten gjorde jeg nogle bemærkninger om temperaturforholdene i detentionslokalerne på tidspunktet for inspektionen, og jeg henstillede at varmesystemerne i detentionslokalerne blev gennemgået.

Politimesteren i Grønland har i udtalelsen af 18. oktober 2001 henvist til en udtalelse fra stationslederen som jeg imidlertid ikke har modtaget (genpart af). Politimesteren har oplyst at han har anmodet om at der indhentes en egentlig sagkyndig erklæring om varmesystemet. Når denne erklæring foreligger, vil politimesteren vende tilbage til sagen.

Jeg har ikke modtaget yderligere oplysning om varmesystemet, og Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet har intet anført herom i udtalelserne.

Jeg beder oplyst hvad der videre er sket i anledning af min henstilling i rapporten af 5. september 2001.

I rapporten beskrev jeg min iagttagelse af tre tilbageholdte som havde ophold i detentionen på tidspunktet for inspektionen. Jeg anførte bl.a. følgende:

”...

På det tidspunkt da opfølgingsinspektionen fandt sted, var der tre tilbageholdte som opholdt sig i detentionsområdet.

Celle nr. 1 forbeholdes anbringelse af spirituspåvirkede personer.

De tre øvrige celler blev anvendt til de tre tilbageholdte der alle overnattede i én celle. Cellen var udstyret med tre madrasser på gulvet samt et fjernsyn stående på en stol. De to øvrige celler stod åbne og var alle møbleret med almindeligt detentionscelleudstyr, dvs. en madras og et tæppe.

De tre tilbageholdte opholdt sig på gangen udenfor detentionscellerne hvor de sad ved et bord og spillede kort. De opholdt sig i nærheden af detentions badeværelse hvor det kolde brusevand løb med fuld styrke. Luften i lokalene var meget trykkende og varm (vel over 25 grader). En af de indsatte sad i bar overkrop. De oplyste at vandet løb for at nedsætte temperaturen i lokalene.

Politimesteren i Grønland og stationslederen ved politiet i Nuuk bekræftede at der var problemer med for varm luft i lokalerne. Dette skyldtes bl.a. vinduerne til cellerne hvorfra der var solindfald. På tidspunktet for opfølgingsinspektionen var det gråvejrs og omkring 6-7 grader varmt udenfor. De tilbageholdte oplyste at der nogle gange var fire overnattende i den samme celle. Det blev oplyst af Politimesteren i Grønland at de tilbageholdte normalt opholder sig i Anstalten for domfældte i Nuuk i dagtimerne og først fra kl. ca. 18.00 i detentionslokalerne.

De tre tilbageholdte opholdt sig og skulle, i hvert fald den 24. til den 26. august 2001, opholde sig hele døgnet i detentionslokalerne.

...”

Jeg anmodede Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet om en udtalelse om det retlige grundlag for anbringelserne og for vilkårene under anbringelserne for de tre tilbageholdte. Jeg pegede på at der eventuelt kunne være behov for at også Direktoratet for Kriminalforsorgen afgav en udtalelse. Som min foreløbig opfattelse udtalte jeg følgende på det foreliggende grundlag:

”...

Udgangspunktet er vel at tilbageholdte skal tilbydes de vilkår der gælder for ophold på anstalten med de rettigheder mv. der knytter sig hertil, det vil bl.a. sige beskæftigelsestilbud, fritidstilbud, mulighed for besøg, telefonsamtaler – alt sammen i de fysiske rammer som anstalten tilbyder.

Jeg har ovenfor beskrevet de vilkår som bydes de tre tilbageholdte. Det er uden videre klart at de forhold ikke på nogen måde er i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsen.

Jeg beder Justitsministeriet om – på baggrund af ministeriets opfattelse af det retlige grundlag for anbringelsen og for vilkårene under anbringelserne for de omtalte tre tilbageholdte – at udtale sig herom. Udtalelsen bedes afgivet efter forud indhentet erklæring fra Politimesteren i Grønland. Der kan også, vedrørende dette punkt, eventuelt være behov for at Direktoratet for Kriminalforsorgen afgiver udtalelse.

...”

Politimesteren i Grønland har i udtalelsen af 18. oktober 2001 anført at tilbageholdte i Grønland efter mangeårig fast praksis som udgangspunkt anbringes i de lokale detentioner der er placeret i de 17 politidistrikter. Politimesteren har beskrevet den typiske indretning af detentionerne.

I Nuuk anbringes tilbageholdte endvidere i Anstalten for domfældte i Nuuk. Også anstalterne i Aasiaat og Qaqortoq modtager tilbageholdte.

I disse tre byer bliver tilbageholdte så vidt muligt anbragt i anstalterne. Ved pladsproblemer må anbringelse imidlertid i kortere perioder ske i detentionerne. Det tilstræbes da at overføre de pågældende til anstalterne i dagtimerne således at de kun opholder sig i detentionslokalerne om natten.

Politimesteren i Grønland har oplyst at reglerne for tilbageholdtes ophold i detentioner findes i den grønlandske retsplejelovs § 18 d der indeholder følgende bestemmelse:

”§ 18 d. Den tilbageholdte må ikke holdes afsondret fra andre mennesker eller i øvrigt undergives indskrænkninger i videre omfang end hensynet til sikringen af tilbageholdelsens formål eller opretholdelse af orden og sikkerhed i anstalten gør det nødvendigt.

Stk. 2. Klager over behandlingen under tilbageholdelsen kan indgives til kredsdommeren.”

Politimesteren har henvist til ”dagsbefaling I, nr. 45 af 1. februar 2001 om arrester og detentioner”. Jeg går ud fra at der sigtes til Dagsbefaling I, nr. 45 af 28. marts 2001. Dagsbefalingen indeholder regler specielt om tilbageholdte i punkt 5. Jeg må forstå at dagsbefalingens bestemmelser, i det omfang disse ikke specifikt retter sig imod spirituspåvirkede personer, også gælder for tilbageholdte.

Politimesteren har endvidere henvist til cirkulæreskrivelse af 9. november 1993 for så vidt angår spørgsmål om beskæftigelse og lommepenge.

Endelig har politimesteren henvist til bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 om anstaltsophold i Grønland. Bekendtgørelsen omhandler forholdene for **domfældte** i anstalterne i Grønland, men i bekendtgørelsens § 35 er det bestemt at bekendtgørelsen tillige finder anvendelse på **tilbageholdte** i det omfang

”...

1) hensynet til sikringen af tilbageholdelsens formål eller hensynet til sikringen af opretholdelse af orden og sikkerhed i anstalten gør det nødvendigt, og

2) det er foreneligt med tilbageholdelsens formål.
...”

Politimesteren har videre anført at bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 anvendes for tilbageholdte i detentionerne idet der dog tages hensyn til at detentionens fysiske rammer i nogen grad adskiller sig fra de fysiske rammer som anstalterne kan tilbyde.

Politimesteren har oplyst at Den Grønlandske Retsvæsenkommission i en endnu ikke offentliggjort betænkning har anbefalet at der i den grønlandske retsplejelovs § 18 d som et nyt stk. 2 indsættes en bemyndigelsesbestemmelse for kriminalforsorgen til i samarbejde med politiet at udarbejde et særskilt regelsæt for tilbageholdte der er anbragt i politiets detentioner. Politimesteren har redegjort for nogle af de overvejelser som Den Grønlandske Retsvæsenkommission har gjort om indholdet af et sådant regelsæt, og politimesteren har i det hele tilsluttet sig kommissionens anbefalinger. Endelig har politimesteren oplyst at han samtidig hermed (dvs. den 18. oktober 2001) over for politidistrikterne har præciseret og indskærpet at der – indtil et særskilt regelsæt for tilbageholdte foreligger – skal administreres efter det regelsæt der gælder for de anstaltsanbragte tilbageholdte.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført at direktoratet ikke har bemærkninger til det som Politimesteren i Grønland har anført om det retlige grundlag for anbringelse af tilbageholdte i detentioner. Også Direktoratet for Kriminalforsorgen har tilsluttet sig det som Den Grønlandske Retsvæsenkommission ventes at anbefale om tilvejebringelsen af et (nyt) retligt grundlag for anbringelse af tilbageholdte i detentioner. Direktoratet har dog bemærket at det bør overvejes om der i den grønlandske retsplejelov bør optages en bestemmelse om i hvilken institution tilbageholdte kan placeres.

Politimesteren i Grønland har i skrivelse af 8. oktober 2001 til Direktoratet for Kriminalforsorgen fremsendt en samlet oversigt over behovet for udskiftning af – henholdsvis anskaffelse af nyt – inventar i detentionerne i politidistrikterne. Direktoratet for Kriminalforsorgen har tilkendegivet over for politimesteren at direktoratet er indstillet på i vid udstrækning at imødekomme ansøgningen om udstyr til detentionerne, og at direktoratet vil træffe afgørelse i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet har henholdt sig til det som Politimesteren i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført om det retlige grundlag for anbringelse af tilbageholdte i detentioner.

Udover at bemærke at der (også) efter min opfattelse er behov for en retlig præcisering af grundlaget for anbringelse af tilbageholdte i detentioner, foretager jeg ikke videre vedrørende det retlige spørgsmål.

Ovenfor er redegjort for det upræcise retlige grundlag som for tiden gælder for anbringelse af tilbageholdte i detentioner. Ved min bedømmelse af de forhold som jeg iagttog under inspektionen den 24. august 2001, har dette naturligvis betydning.

De bygningsmæssige forhold for mange detentionslokaler i Grønland er særdeles gode og af en standard der er væsentligt bedre end traditionelle detentionslokaler. Det gælder imidlertid ikke detentionslokalerne i Nuuk der er traditionelt indrettet som lokaler der (alene) er beregnede til modtagelse af spirituspåvirkede personer.

Ved min endelige bedømmelse af de konkrete forhold som jeg iagttog ved inspektionen den 24. august 2001 mht. de tre tilbageholdte som opholdt sig i detentionslokalerne, henviser jeg til min beskrivelse af mine iagttagelser som er gengivet ovenfor.

Under inspektionen blev det oplyst at alle tre tilbageholdte opholdt sig hele døgnet i detentionslokalerne. Politimesteren har imidlertid i udtalelsen af 18. oktober 2001 oplyst at den tilbageholdte som blev indsat i detentionen den 9. august 2001, ikke på noget tidspunkt opholdt sig hele døgnet i detentionslokalerne idet han kun opholdt sig her i aften- og nattetimerne indtil han den 7. september 2001 blev overført til Anstalten for domfældte i Nuuk. For de to andre tilbageholdtes vedkommende er forholdet efter det oplyste det at de i tiden fra den 22. til den 28. august 2001 hele døgnet opholdt sig i detentionslokalerne, og fra den 29. august 2001 til den 7. september 2001 da de blev overført til anstalten, opholdt de sig kun i detentionslokalerne i aften- og nattetimerne.

Politimesteren i Grønland har oplyst at de tilbageholdte under deres ophold i detentionslokalerne havde adgang til tv. Jeg kan bekræfte at der i den beboede celle stod et tv på en stol, jf. ovenfor. Politimesteren i Grønland har videre oplyst at de tilbageholdte ”efter begæring kunne modtage besøg”, at de kunne foretage telefonsamtaler, at de ”må [...] antages at have haft adgang til at få fri luft”. Jeg går ud fra at der hermed sigtes til at de har adgang til at komme ud i det fri. Politimesteren

har endvidere oplyst at de tilbageholdte kunne rekvirere kaffe, te eller vand efter behov, og at de havde adgang til aviser.

Det står ikke klart for mig i hvilket omfang de tilbageholdte under deres ophold i detentionen er blevet gjort bekendt med de muligheder som de efter det oplyste havde, og i hvilket omfang de faktisk har gjort brug af disse muligheder. Jeg har overvejet at iværksætte yderligere undersøgelser vedrørende dette spørgsmål, men jeg har ikke fundet at have fuldt tilstrækkeligt grundlag herfor.

Myndighederne har erkendt at de forhold som blev budt de tilbageholdte, ikke var optimale. Myndighederne har imidlertid henvist til den (akutte) nødsituation der var opstået på grund af overbelægning. Der er endvidere henvist til de initiativer som er taget for at opnå en udvidelse af kapaciteten i de grønlandske anstalter og forbedre detentionerne.

Jeg fastholder – på det foreliggende grundlag – min kritik af de forhold som blev budt de tre tilbageholdte under deres ophold i detentionslokalerne, og som jeg iagttog under inspektionen den 24. august 2001. Jeg henviser til det som jeg udtalte i rapporten af 5. september 2001.

Under hensyn til at der nu søges tilvejebragt mere præcise regler for tilbageholdtes ophold i detentioner i Grønland, at der er taget initiativer med henblik på at udvide kapaciteten i anstalterne i Grønland og forbedre forholdene i detentionerne, og at der var tale om en akut nødsituation, foretager jeg imidlertid ikke videre idet jeg går ud fra at der ikke efter august måned 2001 har været eller vil være tilbageholdte i detentionen i Nuuk under forhold svarende til de som jeg iagttog under inspektionen den 24. august 2001.

Opfølgning

Jeg anmoder Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at underrette mig om hvad der videre sker mht. udvidelse af kapaciteten i anstalterne.

Samtidig har jeg noteret mig det oplyste om at Direktoratet for Kriminalforsorgen er indstillet på at sikre at forholdene i detentionslokalerne i Grønland forbedres.

Underretning

Denne rapport sendes til lederen af anstalterne for domfældte i Grønland, lederen af Anstalten for domfældte i Nuuk, Politimesteren i Grønland, Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, Folketingets Retsudvalg og de domfældte i Anstalten for domfældte i Nuuk. Rapporten vil i grønlandsk udgave blive eftersendt til anstalten.

Inspektionschef
Lennart Frandsen